

Οι αγγλικές λέξεις που εξόργισαν τον Γ. Μπαμπινιώτη και θέλει να τις αλλάξει

Η ευρεία χρήση αγγλικών λέξεων για ορισμούς της πανδημίας προκάλεσε την παρέμβαση του καθηγητή Γ. Μπαμπινιώτη. Τι θα έπρεπε όμως να αλλάξουμε, αν αποφασίζαμε να ακολουθήσουμε τη συμβουλή του για περισσότερα ελληνικά;

Τις χρησιμοποιούμε κάθε μέρα, πολλές είχαν γίνει κομμάτι της καθημερινότητάς μας πριν ακόμα ξεκινήσει η πανδημία. Φούντωσαν, όμως, τόσο τους τελευταίους μήνες που έφεραν την παρέμβαση του Γιώργου Μπαμπινιώτη - και αυτή, με τη σειρά της, έγινε meme στο Ίντερνετ. Αγγλικά, αυτή η γλωσσική - μάστιγα που οι πιστοί οπαδοί της ελληνικής αντιπαθούν κυρίως λόγω επιρροής: η γλώσσα αυτή σταδιακά τις τελευταίες δεκαετίες ενσωματώθηκε στην ελληνική, δημιούργησε τη μόδα των greeklish και, όταν αυτή πέρασε, άφησε πίσω της γλωσσικά δάνεια που διαμόρφωσαν καθοριστικά τη σημερινή αργκό.

Το πραγματικό πρόβλημα, βέβαια, δεν είναι η ασχήμια των αγγλικών σε αντιπαραβολή με την ομορφιά των ελληνικών, μιας και η λιτότητα των πρώτων έχει τη δική της γοητεία. Κάποιοι βλέπουν στη νέα καθομιλουμένη έναν γλωσσικό θησαυρό που χάνεται, άλλοι ένα ελληνικό χαρακτηριστικό που ξεφτίζει - η γλώσσα, λέει η θεωρία, αποτελεί ένα από τα κύρια πολιτιστικά χαρακτηριστικά κάθε συνεκτικού λαού, μια παράδοση που συμβάλλει στη διαμόρφωση του έθνους. Κάποιοι γλωσσολόγοι, όπως ο Νόαμ Τσόμσκι, είναι πιο πραγματιστές. Κάθε γλώσσα είναι εργαλείο των ανθρώπων που τη μεταχειρίζονται και θα μεταβάλλεται όσο χρειάζεται για να τους διευκολύνει, αλλά και για να τους περιγράψει. Το είπε ο Ντέιβιντ Κρίσταλ στον «Guardian» το 2012, σχολιάζοντας την ορθογραφία: «Τα λεξικά, τελικά, αποτυπώνουν δημοφιλείς επιλογές».

Η χρήση αγγλικών λέξεων για ορισμούς της πανδημίας, βέβαια, ενισχύθηκε και λόγω του διεθνούς του πράγματος. Λόγω της εξάπλωσης των αγγλικών χρησιμοποιούνται πλέον σε όλον τον δυτικό κόσμο, ως κοινός κώδικας για το ίδιο πράγμα. Ας πούμε, όμως, πως αποφασίζαμε να ακολουθήσουμε τη συμβουλή του Μπαμπινιώτη, που - αν μη τι άλλο - ξέρει σε τι αναφέρεται, και αρχίζαμε να χρησιμοποιούμε πιο πολύ τα ελληνικά.

Αντικατάσταση

Τι θα έπρεπε, ενδεικτικά, να αλλάξουμε;

«Lockdown», «delivery», «takeaway»: η τριπλέτα του κακού, το παράδειγμα προς αποφυγή. Σύμφωνα με τον Μπαμπινιώτη (Σκάι), καθεμιά θα μπορούσε να αντικατασταθεί με μια ελληνική που σημαίνει ακριβώς το ίδιο πράγμα. Το lockdown μπορεί να μετατραπεί σε «απαγορευτικό», το delivery σε «διανομή κατ' οίκον» ή ακόμα και «τροφοδιανομή», ενώ το takeaway «για το σπίτι». Για το τελευταίο, θα μπορούσαμε να μιλήσουμε και για «φαγητό - πακέτο», αφού δεν είναι βέβαιο πως το takeaway θα καταναλωθεί στο σπίτι - ακόμα και με τους ισχύοντες περιορισμούς, ένας καφές σε πλαστικό (άρα takeaway) μπορεί να συνοδεύει μια βόλτα - «μετακίνηση» στο βουνό.

«Έχω βγει remote»: η φράση είναι ιδιαίτερα δημοφιλής ανάμεσα στους Έλληνες που, παρότι περνούν τους τελευταίους μήνες στην Ελλάδα (επιλέγοντας τη χώρα καταγωγής τους για να περάσουν την πανδημία), δουλεύουν στο εξωτερικό και χρησιμοποιούν τον αγγλικό όρο remote working αντί της ελληνικής τηλεργασίας. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, βέβαια, για τους περισσότερους ο όρος τηλεργασία (ή εργασία εξ αποστάσεως) έρχεται πιο εύκολα στο μυαλό - κι αυτό συμβαίνει, γιατί οι γλωσσολόγοι είχαν ήδη προβλέψει από την αρχή της νέας χλιετίας πως κάποια στιγμή θα χρειαστεί μια λέξη που να περιγράφει ένα απομακρυσμένο εργασιακό περιβάλλον, που θα επικοινωνεί μέσω υπολογιστών.

«Teleconference»: Για τον ίδιο λόγο (επειδή, δηλαδή, οι ειδήμονες αποδείχθηκαν εξαιρετικά προνοητικοί) το teleconference μεταφράζεται ως τηλεδιάσκεψη. Παρότι στον γραπτό λόγο η ελληνική λέξη χρησιμοποιείται ευρέως, προφορικά το teleconference κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος. Ενίοτε, σε προσωπικά μηνύματα απαντάται και με ελληνικούς χαρακτήρες (τελεκόνφερανς).

PLF (Passenger Locator Form): η συντομογραφία απευθύνεται κατά κύριο λόγο στους τουρίστες που επιθυμούν να μουν στη χώρα μετά τους νέους περιορισμούς. Στα ελληνικά τη λέμε «φόρμα εισόδου» ή «πρωτόκολλο εισόδου», που όμως δεν είναι ακριβώς το ίδιο πράγμα. Μερικές φορές, άλλωστε, δεν υπάρχει ανάγκη για εναλλακτικές επιλογές.

«**SMS**»: Άλλες λέξεις που αναδείχθηκαν αυτή την περίοδο έχουν απασχολήσει και στο παρελθόν. Αν κανείς δεν ήθελε να χρησιμοποιήσει το SMS, το αντικαθιστούσε για χρόνια με το «μήνυμα». Μετά το Facebook, το Viber και το WhatsApp, αν μιλάμε για SMS, λέμε περιφραστικά «κανονικό μήνυμα στο κινητό». Και η ίδια η ελληνική κυβέρνηση, πάντως, όπως και οι πολίτες, έχει υιοθετήσει στις οδηγίες μετακίνησης τη συντομογραφία SMS.

«**e-shop**», «**online shop**»: Πώς λέμε ένα μαγαζί χωρίς φυσική στέγη, χαμένο στο αχανές Διαδίκτυο; Και πώς λέμε τα ψώνια στα οποία επιδιόμαστε από την ασφάλεια του σπιτιού μας, μπροστά από μια οθόνη; Τις τελευταίες μέρες το λιανεμπόριο έκλεισε και πάλι. Αν, λοιπόν, κάποιος θέλει να «ψωνίσει διαδικτυακά», επιλέγει τα «ηλεκτρονικά καταστήματα».

«**e-service**»: Αφού όλα είναι κλειστά, η οποιαδήποτε ανάγκη λύνεται μέσω Ίντερνετ. Μπροστά στην επικρατούσα λέξη «e-service» για υπηρεσίες που δίνονται εξ αποστάσεως, η ελληνική γλώσσα έχει να προτάξει το περιφραστικό «διαδικτυακή - ψηφιακή υπηρεσία».

Δημοσιευμένο στις 15 Νοεμβρίου 2020 στο <https://www.in.gr/>